

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 174

van **ARNOUT COEL**

datum: 10 november 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bemestingsnormen - Derogatie (2)

Krachtens het zesde Vlaamse mestactieplan (MAP), dat uitvoering geeft aan de Europese Nitraatrichtlijn, hebben Vlaamse landbouwers de mogelijkheid om een derogatie aan te vragen op de norm van 170 kilogram stikstof per hectare per jaar voor het gebruik van dierlijke mest op hun percelen.

Bedrijven met lopende sancties kunnen voor een of meerdere derogatiegewassen geen nieuwe derogatie toepassen.

1. Hoeveel aanvragen voor derogatie werden in totaal ingediend? Voor hoeveel hectare in totaal? Graag een overzicht per jaar en per derogatiegewas voor de periode 2019-2022.
2. Hoeveel landbouwbedrijven zijn momenteel onderworpen aan sancties aangaande de derogatie van de bemestingsnorm? Hoeveel waren dat er de voorbije jaren? Graag een overzicht per jaar en per derogatiegewas voor de periode 2019-2022.
3. Hoeveel bezwaren tegen sancties werden in de periode 2019-2022 ingediend? Hoeveel daarvan werden ingewilligd? Graag een overzicht per jaar.
4. Hoe ziet de minister het Europees beleid rond derogaties evolueren, onder andere in het licht van het nieuwe MAP 7? Welk potentieel ziet de minister om alternatieven voor kunstmest van dierlijke oorsprong, zoals RENURE, onder de 170 kilogramdrempel uit te kunnen halen om zo tegemoet te komen aan de huidige hoge prijzen van kunstmest?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 174 van 10 november 2022

van **ARNOUT COEL**

1. Een derogatieaanvraag is geldig als voldaan is aan twee stappen:

STAP 1: Tijdige aanvraag bij de Mestbank. De landbouwers doen hun aanvraag voor derogatie uiterlijk 15 februari via het Mestbankloket. Hierbij verklaren de landbouwers zich akkoord met de voorwaarden voor derogatie. In 2019 werd afgeweken van de datum van 15 februari omdat de Europese Commissie pas op 12 juli 2019 een derogatie toekende aan het Vlaamse Gewest voor de periode 2019-2022. De definitieve aanvraag bij de Mestbank moest ingediend zijn uiterlijk 14 juli 2019.

STAP 2: Tijdige aanduiding van de derogatiepercelen in de verzamelaanvraag: de landbouwers moeten op het e-loket van het Departement Landbouw en Visserij de percelen aanduiden waarop ze derogatie toepassen. Voor een geldige derogatieaanvraag moet de verzamelaanvraag tijdig ingediend worden (uiterlijk 30 april); de percelen moeten aangeduid zijn uiterlijk 31 mei. In 2019 hadden de landbouwers eveneens tijd tot 14 juli om de derogatiepercelen aan te duiden in de verzamelaanvraag.

In de tabel in bijlage 1 wordt een overzicht gegeven voor de periode 2019-2022 van het aantal aanvragen en de arealen per derogatiegewas.

2. De Europese derogatiebeschikking legt op dat jaarlijks minstens 7% van de derogatiebedrijven gecontroleerd moet worden op een correcte naleving van de voorwaarden. Sommige administratieve controles, zoals de verplichting om voldoende P- en N-stalen te nemen, gebeuren voor alle derogatiebedrijven omdat alle bodemstalen aangemeld moeten zijn in de StaalnameApp (SNapp), een onderdeel van het Mestbankloket.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van het aantal sancties per sanctieniveau naar aanleiding van derogatie voor de jaren 2019 tot en met 2022.

Een landbouwbedrijf kan sancties opgelegd krijgen op verschillende niveau als er vaststellingen zijn op verschillende voorwaarden. Zo kan een bedrijf gesanctioneerd worden voor het ganse bedrijf omdat het niet in orde is met de staalnameverplichting en daarbovenop een sanctie voor grasland opgelegd krijgen omdat er een inbreuk vastgesteld wordt op de bemestingsnormen op één of meerdere graslandpercelen. De cijfers kunnen dus niet zomaar opgeteld worden.

Volledigheidshalve is het aantal bedrijven dat minstens één sanctie opgelegd kreeg (ongeacht voor welke niveaus) ook vermeld.

3. De cijfers zijn eveneens in bijlage 2 opgenomen.
4. Sinds de invoering van de nitraatrichtlijn hebben 7 lidstaten van de Europese Unie - Denemarken, Nederland, België (Vlaanderen en Wallonië), Ierland, Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk (Engeland en Noord-Ierland - een derogatieverzoek ingediend bij de Europese Commissie en verkregen. Op dit moment hebben enkel nog 4 lidstaten Denemarken, Ierland, Nederland en België (Vlaanderen) een derogatie. Deze

derogaties worden verleend voor maximum 4 jaar op basis van goed bevonden actieprogramma's. Daarna kunnen ze hernieuwd worden op basis van verscherpte actieprogramma's. In de laatste hernieuwing van de Ierse derogatie heeft de Europese Commissie een mechanisme van aanscherpingen ingebracht gedurende de looptijd van de derogatie als de waterkwaliteit onvoldoende verbetert gedurende de looptijd van de derogatie. Bij hernieuwing van de derogatie van Nederland heeft de Europese Commissie dit jaar zelfs een afbouwscenario voorzien waarbij er vanaf 2026 geen derogatie meer mogelijk is in Nederland. De Europese Commissie is van oordeel dat het niet meer verlenen van een derogatie Nederland zal helpen in hun transitie naar een ander landbouwmodel dat gebaseerd is op een minder intensieve landbouw. Het niet of onvoldoende verbeteren van de waterkwaliteit is een belangrijk criterium om derogaties niet meer toe te staan (of af te bouwen) door de Europese Commissie.

Voor Vlaanderen kunnen we maar over een derogatie overleggen met de Europese Commissie als we een MAP 7 hebben dat de goedkeuring wegdraagt van de Europese Commissie. Dat is dus op dit moment nog niet aan de orde. Een formele goedkeuring van een derogatie kan pas nadat een aangepast mestdecreet als omzetting van MAP7 is gestemd.

Renure producten zijn producten uit de mestverwerking die de werking hebben als kunstmest zoals ammoniumzouten. Deze producten hebben het statuut van dierlijke mest. Deze producten kunnen dus zonder probleem binnen de norm van 170 kg N/ha gebruikt worden. Voor teelten zoals wintergranen waar klassiek nog veel kunstmest wordt gebruikt i.p.v. dierlijke mest biedt dit veel mogelijkheden. Om deze producten bovenop de norm van 170 Kg N/ha te gebruiken is een derogatie nodig die goedgekeurd wordt door de Europese Commissie. Op dit moment staat de Europese Commissie weigerachtig tegenover het toekennen van dergelijke derogaties.

Op de Europese landbouw- en visserijraad van 17 oktober 2022 heeft de Commissaris Sinkevičius gezegd dat de Europese Commissie voorstander is van het ontwikkelen van Renure producten als een manier om nutriënten te recyclen en ze uit te voeren van vervuilde gebieden of gebieden met een overschot aan nutriënten naar gebieden met een tekort, uiteraard met respect voor de wetgeving voor voedselveiligheid en diergezondheid.

In de vervuilde gebieden kunnen, volgens de Commissaris, Renure producten gebruikt worden ter vervanging van kunstmeststoffen binnen de normen van de nitraatrichtlijn om verdere vervuiling tegen te gaan. De Commissaris stelt verder dat het duidelijk is dat gebieden die al vervuild zijn algemeen minder meststoffen moeten gaan gebruiken om de verdere vervuiling tegen te gaan. Meerwaarde van Renure producten is dat export van deze producten mogelijk wordt en dat vervanging van kunstmeststof kan gebeuren in gebieden waar geen vee geteeld wordt en waar er onvoldoende dierlijke mest aanwezig is.

In de mededeling over meststoffen die de Europese Commissie uitbracht op 9 november 2022 stelt de Europese Commissie dat het gebruik van mest en verwerkte mest, zoals Renure producten, in overeenstemming met de nitraatrichtlijn, een rol kan spelen bij het helpen van boeren om hun blootstelling aan volatiele kunstmestprijzen te verminderen en de nutriëntenkringlopen te sluiten. Het circulaire gebruik van bioafval als meststof zal worden besproken in het kader van het actieplan voor geïntegreerd beheer van nutriënten (INMAP) van de Commissie, dat begin 2023 zal worden voorgesteld.

BIJLAGEN

1. Overzicht van het aantal derogatie-aanvragen en arealen per derogatiegewas voor de periode 2019-2022
2. Overzicht van de sancties per sanctieniveau voor de periode 2019-2022